

„Nekem itt van dolgom, nekem itt vannak álmaim...”

Beszélgetés Antal István rektorral

A budapesti Jezsuita Roma Szakkollégium 2011-ben nyitotta meg kapuit főképpen roma származású, felsőoktatásban részt vevő fiatalok előtt, de nyitott bárki számára. Olyan intézmény, ahol a hallgatók anyagi, szakmódszertani, s nem utolsósorban lelki segítséget kapnak ahhoz, hogy megszerezzék a diplomát és sikeres tagjai legyenek a társadalomnak. Ennél még sokkal többet is jelent: közösségformáló erőt, a társadalmi problémák iránti érzékenységre nevelést, személyre szabott, gyakorlatorientált képzést, és a társadalmi mobilitás elősegítését. Antal István rektorral, Simon Nóra és Fehér György hallgatókkal a tanulmányi hétvége kurzusainak szünetében beszélgettem.

– Rektor úr! Milyen szándékokkal jött létre, s hogyan működik a Jezsuita Roma Szakkollégium?

– Roma egyetemistaként, mivel nagyon kevesen voltunk, úgy láttuk, hogy szükség van egy olyan közösségre, ami megtartó és segítő erőt jelent. Az ország több felsőoktatási intézményéből jöttünk össze, hogy beszéljünk a romákat érintő problémákról. Ápolni akartuk csodálatos kultúránkat, s szerettünk volna találkozni azokkal a tapasztaltabb és tanultabb emberekkel, akik ezt szintén fontosnak tartják. Másrészt az volt a tervünk, hogy támogassuk a fiatalokat, segítsük őket abban, hogy értelmiségi állásokat töltsenek be. A szakmai és a kulturális háttér megteremtése mellett, emberileg is támogatásra van szüksége a hallgatóknak. A szakkollégisták számára a fenntartó – a jezsuita rend – ezért lelki vezető is biztosít. Intézményünk működését a kollégiumi normatíva, a fenntartói támogatás, valamint sikeres pályázatok útján (TÁMOP 4.1.1.) elnyert összegek és magánadományok teszik lehetővé.

– A roma származásúak kevesebb, mint 1%-a kerül a felsőoktatásba. Ez lesújtó adat.

– Valóban az. Szükség lenne arra, hogy minél több roma értelmiségi legyen, és a Jezsuita Kollégium ebben szeretne segíteni. Most 31 kollégistánk van, de a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat tagjaként működünk, amelyben összesen 110 hallgató tanul. Ennyien jutnak támogatáshoz, ösztöndíjhoz, vesznek részt különböző kurzusokon, nyelvoktatáson. Elég sokszínű a képzési kínálatunk. Most is egy tanulmányi hétvégén beszélgetünk, a hallgatók délelőtt és délután is kurzusokon vehetnek részt: például a Közösségi lét dilemmái, vagy a Társadalomkutatás címűn. Az előbbit Kállai Ernő tartotta az utóbbit Róvid Márton vezeti.

– Gyuri, Nóri! Meséljete magatokról! Mit tanultok, hogy kerültetek ide?

Fehér György: A Zsigmond Király Főiskolára járok, szociológusnak készülök. Most írom a szakdolgozatomat. István segítségével kerültem ide, ez a második évem. Amikor először eljöttem, nagyon megle-

pódtem, mert amikor bekerültem a főiskolára, nem láttam olyan sok romát. És mégis, ha csak 0,7%-ot teszünk is ki, úgy érzem, mi leszünk azok az értelmiségiek, akik kapaszkodót adhatnak a roma társadalomnak. Édesanyámnak és családomnak köszönhetem, hogy eljuthattam a főiskolára. A nyolcadik kerületben nevelkedtem, nehéz körülmények között. Ösztöndíjjal, de lelkileg is támogat ez a közösség, hiszen itt meg tudom osztani másokkal a problémáimat. Én romungro származású vagyok, de vannak itt oláh és beás cigányok is. Egységes közösségként gondolkodunk, társas programokon veszünk részt. Most éppen a Roma Akadémiát szervezzük.

Simon Nóra: Én a Károli Gáspár Református Egyetemen szociális munkát tanulok, elsőéves hallgató vagyok. 2013-ban jöttem Budapestre, és édesanyám tanácsára jelentkeztem. Vallásos családból származom, kiskoromtól járok templomba, konfirmáltam is.

– Mit vizstek tovább innen, miután itt befejeztétek a tanulmányaitokat?

Nóra: Úgy gondolom, hogy amit itt megtanultunk, azt tovább kell adnunk a következő roma értelmiségnek. Mert ez a mi fő célunk, hogy elkezdünk valamit, és ezt továbbadjuk.

György: Bennem mindig is volt küldetésstudat, hogy a romákról ne az a kép alakuljon ki, hogy csak

építőipari munkások, vagy zenészek, hisz ott vannak a tudományos ágazatokban, a médiában és a sportban is.

– *Bevallottan elitképzés az, ami itt folyik. De cél az is, hogy felébredjen a tanulási vágy olyan roma gyerekekben, akik ma még nagyon messze állnak attól, hogy eljussanak a felsőoktatásba.*

Nóra: Ezen már nagyon sokszor gondolkodtam, hogy ha azt szeretnénk, hogy valaki eljusson ide, akkor kiskorától ebben a szellemben és közegben kellene nevelkednie. Hatalmas feladat. Hogyan kellene ezt megvalósítani? Sokat töprengek azon, hogyan szólítunk meg egy nagyobb közösséget, mert a családban, ismerősök között ezt már tudom. De itt a legnagyobb feladat igenis az, hogy egy sokaságot, a roma közösséget szólítsuk meg.

Antal István: Azt tudjuk, hogy ez a jéghegy csúcsa, a problémákat látjuk – sokakkal együtt –, a megoldásokat viszont nem. Azt is tudjuk, hogy a gyerekek az általános iskolákban még a célokat sem merik kitűzni maguk elé, nem mernek álmodni. Egy korábbi kutatás során megkérdezték roma gyerekeket, hogy mik szeretnének lenni. A legtöbb cél, amit megfogalmaztak, hogy szakmunkások. Nem is lenne az az probléma, ha valaki szakmunkás szeretne lenni, de még álmodni sem mernek arról, hogy értelmiségi foglalkozást válasszanak. Nagyon kis százaléuk mondta csak, hogy fogorvos, mentős, tanár vagy mérnök lenne. Nekünk az a dolgunk, hogy megmutassuk, az álmaik valóra válhatnak. Akkor is ha többnyire halmozottan hátrányos helyzetből jönnek. A szakkollégista fiatalok többsége is ilyen háttérű, de sok kitartással, tanulással és segítséggel eljutottak a felsőoktatásba. Az oktatási rendszer is kell, hogy segítse őket, különböző ösztöndíjakkal, kezdeményezésekkel, de a legfontosabb mindig az volt, akadt-e osztályfőnök, olyan szaktanár vagy polgármester, aki bízta, támogatta a továbbtanulásukat. Ezen múlik tehát a siker: meg tudunk-e győzni embereket, hogy támogassák a fiatalokat? Mi a rendszert is próbáljuk segíteni, de nem tudjuk a megoldást. Példaképeket állítunk, motiváló hétvégeket, táborokat rendezünk, középiskolákban, általános iskolákban. A szakkollégiumnak azonban ez – mármint, hogy megoldja a problémát – nem le-

het a célja, de bízom benne, hogy hallgatóink, akik elvégzik az egyetemet, főiskolát, képesek lesznek olyan közösségek élére állni, amelyek – akár döntéshozóként is – elősegíthetik a folyamatot.

– *Evezzünk egy kicsit gyakorlatiasabb vizekre! Ahogy beosztást olvastam a honlapon, olyan túl sok időtök nincsen a bulizásra. Elmesélnétek, hogy miként zajlik az élet a kötelezettségek teljesítésén túl a kollégiumban?*

Nóra: Nekem hétfőn nincs tanítás, de van nyelvórák a szakkollégiumban. Heti kétszer másfélórás. Szerdán újra nyelvóra, csütörtökön pedig van egy közösségi fórumunk. Este 7-től kezdődik, mindig jönnek vendégek. Ezen a héten a Fulbrighth Bizottságtól jött előadó, akivel egy amerikai ösztöndíjas programról beszéltünk. És elérkeztünk a tanulmányi hétvégéhez, ahol különféle, részben oktatási, részben kulturális programokon veszünk részt. Farkas Zsolt, és a Kamoro együttes szokott hozzánk jönni, tegnap például egy nagyon jó koreográfiát tanultunk. Nekem ma cigány irodalom órák van Choli bácsival (*Choli Daróczy József költő, tanár – A szerk.*), ami egyszerűen fantasztikus. A következő kurzusom társadalomismeret lesz, társadalomkutatás Rövid Mártonnal. Van egy olyan kurzusunk is, amelyen bevezetnek minket a kutatások módszertanába, amit aztán június végén a gyakorlatban is kipróbálhatunk.

György: Az én heteim, mindig másképp alakulnak. Amit az egyetemen végzek, azon felül igazából minden érdekel. Jövő hét kedden Mátészalkára megyünk, ahol gyermekszegénység monitoring lesz. A szakkollégiumban megválasztottak diákbizottsági elnöknek, úgyhogy mindig van tennivalóm.

– *Rektor úr! Beszélne a terveikről?*

Antal István: A jelenlegi 31-ről szeptembertől szeretnénk 35-re emelni a létszámot, és befogadni az orvosi előkészítő programot is, mely roma fiatalokat készít fel az egészségügyi pályára, az egészségügyi egyetemre. De a leghőbb vágyunk az, hogy minél több roma szakkollégium jöjjön létre.

– *Köszönöm az interjút!*

Szemző Ildikó